

Świadomość sytuacyjna

Włodzimierz Łuczyński
Zakład Symulacji Medycznych UMB

- Jedną z najważniejszych umiejętności nie-technicznych jest świadomość sytuacyjna (SA).
- SA to postrzeganie elementów otoczenia w funkcji czasu i przestrzeni, zrozumienia ich znaczenia oraz przewidywania ich stanu w najbliższym czasie.
- Świadomość sytuacyjna może ulec zakłóceniu poprzez fiksację.
- Fiksacja albo błąd fiksacji to brak ponownej oceny czy rewizji diagnozy lub postępowania w sytuacji w której wszystko wskazuje na to, iż tej rewizji należy dokonać.
- Fiksacja to stwierdzenie „to i tylko to”, „wszystko, tylko nie to” lub „wszystko w porządku”.
- Efektem błędu fiksacji są zdarzenia niepożądane w medycynie.
- Zatem prawidłowo powinno się unikać błędu fiksacji.

- Pełna świadomość sytuacyjna członka zespołu ratowniczego prowadzi do uniknięcia błędu fiksacji, prawidłowej diagnozy i leczenia.
- Ocenę SA prowadzi się na trzech poziomach: zbierania informacji, pojmowania oraz przewidywania przyszłości.
- Poziom pierwszy wymaga zebrania informacji z różnych źródeł, w tym pacjenta, osób mu towarzyszących, dokumentacji oraz innych pracowników służby zdrowia.
- Poziom pojmowania obejmuje syntezę, interpretację oraz priorytezywanie danych w celu zrozumienia aktualnego stanu pacjenta.
- Poziom trzeci to projekcja w przyszłość, obejmująca przewidywanie możliwych scenariuszy zdarzeń łącznie z rozważaniem alternatywnych działań i kroków.

- To właśnie świadomość sytuacyjna była istotnie statystycznie najslabiej ocenioną przez nas umiejętnością nie-techniczną studentów ostatniego roku wydziału lekarskiego w trakcie symulacji medycznych.
- Obserwacja ta powtarza się na przestrzeni ostatnich 3 lat.
- Jest to najprawdopodobniej wynik braku nauczania tej trudnej umiejętności na wcześniejszych latach studiów.
- **Świadomość sytuacyjna może się przydać w każdym przypadku klinicznym w Twojej praktyce zawodowej !**

Przykład oceny świadomości sytuacyjnej:

Poziom zbierania informacji:

- Jakie było ciśnienie tętnicze pacjenta przy przyjęciu ?

Poziom pojmowania:

- Jaka była najbardziej prawdopodobna przyczyna wstrząsu u pacjenta ?

Poziom przewidywania:

- Jakiej konsultacji będzie wymagał Twój pacjent w ciągu najbliższych 30 minut ?